

Kurikulární činnosti 2

Výukové cíle - struktura

Taxonomie výukových cílů

Práce učitele s cíli

Výukový cíl

- **Zamýšlený a očekávaný výsledek**, k němuž učitel v součinnosti s žáky směřuje, tzn. „směr“ či „směřování“ k něčemu a predikuje „změnu“, zvyšuje **motivaci** žáků k učení (Skalková, 1999).
- **Představa** o plánovaných kvalitativních i kvantitativních **změnách** v učení a rozvoji jednotlivých žáků, kterých má být dosaženo **ve stanoveném čase** v procesu výuky (Kalhous, Obst, 2002).
- Je formulován „v jazyce žákova výkonu“ – „co má žák umět udělat“. To, co si mají z výuky žáci „odnést“ (nikoli to, co chce učitel „odučit“).
- Nástrojem, směřujícím k cílům = **učební úlohy**.

Požadavky na formulaci výukového cíle

- **přiměřený** (věku a možnostem žáků),
- **kontrolovatelný** (vyjádřený jako pozorovatelná činnost žáka, užití tzv. **aktivních sloves** – viz Bloomova taxonomie cílů aj.),
- **konzistentní** (prostupný – nižší cíle směřují k dosažení vyšších a naopak),
- **jednoznačný** – formulace cíle by neměla připouštět různé interpretace.

SMART

Specifický: vztah ke konkrétní činnosti

Měřitelný: stanovení kvality i kvantity

Akceptovatelný: v souladu s potřebami

Realistický: reálná dosažitelnost cíle

Termínovaný: ohraničený v čase.

Ke studiu

- [Microsoft Word - Vyučové cíle I \(muni.cz\)](#)
- [Taxonomie | Studentům pedagogiky \(skolni.eu\)](#)

Formulace výukových cílů – najdeme v nich rozdíly?

- Žák vyjmenuje tři stěžejní díla Karla Čapka.
- Žák samostatně analyzuje rétorické figury v básni Máj.
- Žák vysvětlí důvody, které vedly k zahájení první světové války.
- Představit žákům výčet nepravidelných sloves.
- Žák umí hovořit o tématu „moje rodina“ v německém jazyce.
- Žák si zapamatuje co nejvíce slovíček z učebnice.

Čím se liší formulace cíle?

- S pomocí mapy objasní trasy objevných plaveb a jejich průběh.
- Popíše důsledky zámořských objevů, jejich ne/prospěšnost pro lidstvo.
- Zdůvodní příčiny kolonizace, dokáže vyjmenovat významné státy a osobnosti pro kolonizaci.
- Žák vysvětlí stavbu a funkci jednotlivých částí kardiovaskulární soustavy.
- Žák zdůvodní význam srážení krve.
- Žák nakreslí jednoduché schéma krevního oběhu.
- Žák posoudí důležitost krevního oběhu pro život a diskutuje o ní se spolužáky.
- Žák vysvětlí rozdíl mezi nerostem a horninou.

Struktura cílů – 3 složky (domény)

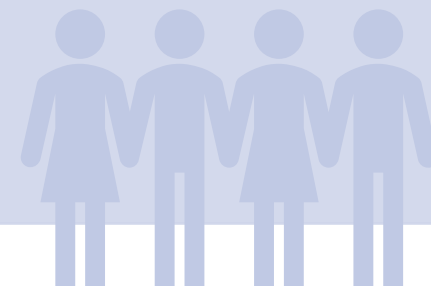
Kognitivní –
intelektuální
(*znalosti,
vědomosti*).

Psychomotorická -
psychomotorické
dovednosti týkající
se smyslového
vnímání, pohybů a
vzájemné
koordinace vjemů s
pohyby atd. Slovesa
jako: kreslí, házej,
plachti, svářej, ...

Postojová - afektivní –
výchovná - zájmy,
pozornost, estetické
cítění, morální postoje,
pocity, názory a
hodnoty. Např.:
naslouchej, oceň
důležitost, vnímej
estetickou hodnotu,
vnímej morální dilema,
získej o něčem
povědomí ap.

Sociální –
komunikace,
spolupráce.

Vyjádřete se prosím k formulaci cílů.

- Žák vyjmenuje tři stěžejní díla Karla Čapka.
- Žák samostatně analyzuje rétorické figury v básni Máj.
- Žák vysvětlí důvody, které vedly k zahájení první světové války.
- Představit žákům výčet nepravidelných sloves.
- Žák umí hovořit o tématu „moje rodina“ v německém jazyce.
- Žák si zapamatuje co nejvíce slovíček z učebnice.

V čem spatřujete rozdíl?

S pomocí mapy objasní trasy objevných plaveb a jejich průběh.

Zdůvodní příčiny kolonizace.

Žák vysvětlí stavbu a funkci jednotlivých částí kardiovaskulární soustavy.

Žák zdůvodní význam srážení krve.

Žák nakreslí a popíše stavbu stěn jednotlivých typů cév.

Žák nakreslí jednoduché schéma krevního oběhu.

Žák posoudí důležitost krevního oběhu pro život a diskutuje o ní se spolužáky.

Popíše důsledky zámořských objevů, jejich ne/prospěšnost pro lidstvo.

Vyjmenuje významné státy a osobnosti pro kolonizaci.

Nejčastější chyby při formulaci výukového cíle

- Příliš obecná formulace:
Žák se má naučit rovnice
- Záměna výukového cíle s obsahem výuky: *Fotosyntéza.*
- Formulace v podobě činnosti učitele:
Provedu pokus s vodou.

Struktura cílů
kognitivních –
intelektuálních
(pro oblasti
znalostí a
kognitivních
dovedností)

Např.:

Žák popíše trasy objevných plaveb a jejich průběh s využitím mapy.

Žák objasní příčiny kolonizace.

Žák uvede tři výhody naftového motoru oproti motoru benzinovému (Petty, 2013, s. 394).

Žák vysvětlí rozdíl mezi mlhou, oparem, smogem a mrakem (Petty, 2013, s. 394).

Žák posoudí důležitost krevního oběhu pro život.

Žák diskutuje o významu objevných plaveb.

Psychomotorické (pro oblast manuálních a fyzických dovedností)

Např.:

- Žák nakreslí schéma krevního oběhu...
- Žák zhotoví model...
- Žák dokáže letovat součástky k elektrickému obvodu (Petty, 2013, s. 394).
- Žák dokáže opravit nesprávně instalovaný žebřík (Petty, 2013, s. 397).

Afektivní – výchovné cíle (projevy emocionálního chování, postoje, preference, potřeby, zájmy, hodnoty, osobnostní rozvoj) a sociální (komunikace, spolupráce):

Např.:

Žák ocení význam/důležitost ...

- Žák vnímá estetickou hodnotu uměleckého díla...
- Žák citově reaguje na ...,
- Žák vidí morální dilema v jednání ...,
- Žák spolupracuje ve skupině na úkolu z projektu

Náročnost výukových cílů

- **Bloomova taxonomie** – kognitivní náročnost
(zapamatování – pochopení – aplikace – analýza – hodnocení – tvořivost).
- **H. Dave** – psychomotorická doména (dovednosti)
(nápodoba – cvičení – zpřesňování – koordinace – automatizace).
- **Kratwohl a kol.** – afektivní doména (vnímání – reakce – ocenění – organizování – zvnitřnění).

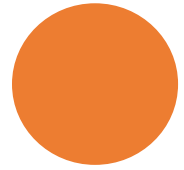
)

Zapamatování

- kategorizace (definovat, identifikovat, vytvořit seznam, vyjmenovat, opakovat, vzpomenout si, rozpoznat, zapsat, spojit, zopakovat, podtrhnout, zvýraznit)

Porozumění

- překlad z jednoho jazyka do druhého, převod z jedné formy komunikace do druhé, jednoduchá interpretace, extrapolace (vybrat, uvést příklad, předvést, popsat, určit, rozlišovat, vysvětlit, vyjádřit, říci vlastními slovy, vybrat, přeformulovat, sdělit, přeložit, simulovat, vypočítat, zkontrolovat, změřit)

Analýza a syntéza

- rozbor komplexní informace (systému, procesu) na prvky a části, stanovení hierarchie prvku, princip jejich organizace, vztahů a interakce mezi prvky (analyzovat, provést rozbor, najít vztah, porovnat, shrnout, dát do souvislostí, seřadit do logických posloupností, identifikovat příčiny a následky, kategorizovat, diskutovat, klasifikovat, kombinovat, odhadnout, odvodit, zpochybnit, vyřešit, diagnostikovat)

Hodnocení

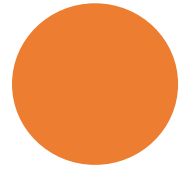
- posouzení materiálů, podkladů, metod a technik z hlediska účelu podle kritérií, která jsou dána nebo která si žák sám navrhne (kritizovat, obhájit, ocenit, posoudit, podpořit názory, oponovat, prověřit srovnat s normou, vybrat, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit)

Aplikace

použití abstrakcí a zobecnění (teorie, zákony, principy, pravidla, metody, techniky, postupy, obecné myšlenky v konkrétních situacích) (aplikovat, demonstrovat, interpretovat údaje, načrtnout, zobecnit, uvést vztah mezi, plánovat, použít, prokázat, registrovat, řešit, vyzkoušet, rozlišit, připravit, zaznamenat)

Tvorba

složení prvků a jejich částí do předtím neexistujícího celku (upravit, organizovat, formulovat, reorganizovat, složit, navrhnout, spravovat, řídit, vytvořit systém, zrekonstruovat, předpovědět, navrhnout)

Zařadte následující cíle do kategorií: kognitivní, afektivní, psychomotorické výukové cíle

A. Žáci dokážou vyjmenovat státy, se kterými sousedí ČR.
.....

B. Žáci budou interpretovat obsah básně od Jana Nerudy.

D. Žáci uplavou stanovenou vzdálenost v bazénu stylem „motýlek“.....

E. Žáci umí vhodně projevit úctu ke starším osobám.
.....

F. Žáci vyrobí lodičku z papíru lodičku.

G. Žáci se vhodně chovají při návštěvě muzea.

Shlédněte podle svého výběru a připravte si odpovědi na otázky:

Co Vás zaujalo? Co Vás překvapilo?

- <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/10553/virtualni-hospitace-cesky-jazyk-a-literatura-prakticka-aplikace-teroretickych-poznatku-z-hlaskoslovi.html/>
- <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/14423/VIRTUALNI-HOSPITACE---POZNAVAME-SVET-A-NASI-REPUBLIKU-SEZNAMENI-S-LITOSFEROU.html/>

